

NOKUTs tilsynsrapporter

Astrologiskolen Herkules grunnstudiet, profesjonsstudiets del I og profesjonsstudiets del II

Astrologiskolen Herkules

September 2014

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstille nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	Astrologiskolen Herkules
Utdanningstilbudets navn:	Astrologiskolen Herkules grunnstudiet Astrologiskolen Herkules profesjonsstudiets del I Astrologiskolen Herkules profesjonsstudiets del II
Nivå/fagskolepoeng:	30/60/90
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Claus Houlberg Frode Svartdal
Dato for vedtak:	15. september 2014
NOKUTs saksnummer	14/100, 14/101, 14/102

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er til stede for videre behandling jevnfør fagskoletilsynsforskriften § 3-1. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot de faglige kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-2 – 3-8.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Claus Houlberg
- Frode Svartdal

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbyder kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingene fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. NOKUT har konkludert med at søknaden ikke tilfredsstillende alle kravene for godkjenning av fagskoleutdanning.

NOKUT, 15. september 2014

Terje Mørland
direktør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	1
2	Innledende vurdering	1
2.1	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	1
2.2	Konklusjon etter innledende vurdering	4
3	Sakkyndig vurdering av utdanningene	5
3.1	Sakkyndig vurdering av utdanningene – Claus Houlberg	5
3.2	Sakkyndig vurdering av utdanningene – Frode Svartdal.....	13
4	Tilsvarsrunde	18
4.1	Søkerens tilbakemelding, med sakkyndiges kommentarer.....	18
4.2	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	25
5	NOKUTs avsluttende vurdering	25
6	Vedtak	26
7	Dokumentasjon	26
	Vedlegg 1.....	27
	Vedlegg 2.....	28

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

Astrologiskolen Herkules søkte NOKUT 11. februar 2014 om godkjenning av *Astrologiskolen Herkules grunnstudiet*, *Astrologiskolen Herkules profesjonsstudiets del I* og *Astrologiskolen Herkules profesjonsstudiets del II* som fagskoleutdanninger. Utdanningene er på henholdsvis 30, 60 og 90 fagskolepoeng som gis på deltid. Det er søkt godkjenning av studiesteder i Oslo, Trondheim og Stavanger, og for inntil 25 studenter for hver av utdanningene.

Søker har ingen tidligere godkjente fagskoleutdanninger.

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, www.astrologi.no. Tilbyder gir informasjon om utdanningen som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Informasjonen er i samsvar med søknadens innhold og godkjenningsstatus i NOKUT. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

2 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Noen av kravene vurderes både av NOKUTs administrasjon og den sakkyndige komiteen. Der det forekommer «vi» i kapittel 2, er det et uttrykk for NOKUTs administrasjon. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Fra og med søknadsrunden med frist 15. februar 2014, vurderer vi om utdanninger oppfyller kravene i fagskoletilsynsforskriften. Vi vurderer også tilbyders kvalitetssikringssystem, styringsordning og reglement i lys av den nye forskriften, selv der tilbyder har fått dette godkjent før forskriften trådte i kraft.

Vi gjør oppmerksom på at vurderingen av tidligere godkjente kvalitetssikringssystem, styringsordninger og reglement vil være begrenset. NOKUT kan derfor senere påpeke feil og mangler dersom vi ved et fremtidig gjennomsyn avdekker det, selv om vi i denne søknadsrunden skulle finne at kvalitetssikringssystem, styringsordninger og/eller reglement tilfredsstillt kravene.

2.1 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

2.1.1 Krav i fagskoleloven med forskrifter

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav: a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.b) System for kvalitetssikringc) Organisasjon og ledelse. Det er tilbyders styre som er ansvarlig for utdanningen.d) Studentenes læringsmiljø og rettigheter.e) Vitnemål.

f) Reglement. Reglementet skal fastsette studentenes rettigheter og plikter, og være utformet slik at det sikrer lik og upartisk behandling.   g) Klageinstans. Styret selv fastsetter regler for klagebehandling. Minst én student skal være medlem i klageinstansen.

Vurdering

Grunnlag for opptak

Opptakskravet er fullført og bestått videregående opplæring. Man kan også søke opptak på tilsvarende realkompetanse, vurdert av skolen eller fylkeskommunen. Det kommer tydelig frem i reglementet at rektor fatter vedtak, og at realkompetansen skal være likeverdig med det fastsatte læringsutbyttet for nivå 4AB i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

System for kvalitetssikring

Tilbyder fikk sitt system for kvalitetssikring godkjent av NOKUT 20. september 2014, jf. NOKUTs sak 13/182.

I fagskoletilsynsforordningen stilles det tydeligere krav til systembeskrivelsen, og til at tilbyder skal sette mål for kvaliteten i utdanningen. Vi har vurdert om systembeskrivelsen på en tilfredsstillende måte ivaretar de nye kravene. Vi har også vurdert om årsrapporten tilfredsstiller bestemmelsene § 5-1 (5) med merknader.

Organisasjon og ledelse

Styrets sammensetning oppfyller lovens krav, og det fremgår tydelig hvordan representanter for studentene og ansatte velges, og hvilke rettigheter representantene har.

Styrets ansvar for fagskoleutdanningen fremgår klart av styrevedtektene, og dekker de forhold styret er pålagt å ta ansvar for etter fagskoleloven.

Studentenes læringsmiljø og rettigheter

Søknaden dokumenterer på en tilfredsstillende måte hvem som har ansvar for de oppgaver som er beskrevet i fagskoleloven § 4, og som påvirker studentenes rettigheter. Det kommer tydelig frem at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø.

Vitnemål

Tilbyders mal for vitnemål inneholder all nødvendig informasjon. Vitnemålet tilfredsstiller kravene i fagskoleloven med forskrifter.

Reglement

Tilbyders reglement tilfredsstiller kravene i fagskoleloven og tilhørende forskrifter.

Tilbyder har implementert bestemmelser om fritak i reglementet, men viser ikke bestemmelser for innpassing. Det er et krav i forskrift om fagskoleutdanning at fagskoler skal gi innpassing av beståtte emner fra en annen godkjent fagskoleutdanning i den utstrekning utdanningen oppfyller de faglige krav for emnene. Per i dag kan innpassing være irrelevant i tilbyders tilfelle, dersom tilbyder vurderer det slik at det ikke eksisterer emner ved andre fagskoleutdanninger som oppfyller faglige krav for innpassing. Vi anbefaler likevel tilbyderen å implementere bestemmelser om innpassing i reglementet, slik at studentene får informasjon om denne muligheten dersom det ved en senere anledning skulle eksistere emner som oppfyller faglige krav for innpassing.

Klageinstans

I fagskoletilsynsforskriften stilles det krav om at det skal være en studentrepresentant med personlig vara i klageinstansen. Hos tilbyder er en særskilt klagenemnd klageinstans. Tilbyder skriver at «[s]tudentrepresentanten i styret oppnevner minst ett medlem med personlig vara til klagenemnda». Denne bestemmelsen åpner for at studentrepresentanten kan oppnevne et medlem som ikke er student ved fagskolen. Tilbyder bør presisere denne bestemmelsen slik at det kommer klart frem at det er en studentrepresentant med personlig vara i klagenemnda.

Konklusjon

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- implementere bestemmelser om innpassing i reglementet
- presisere at studentrepresentanten må oppnevne en student med personlig vara til klagenemnda

2.1.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

I søknaden oppgir tilbyder nummererte lister over samarbeidspartnere, hva samarbeidet går ut på, og hva samarbeidet har resultert i. I tillegg har tilbyder lagt ved et omfattende dokument med beskrivelser av samarbeidspartnerne, hva samarbeidene går ut på og e-postvekslinger mellom aktører de i større eller mindre grad har samarbeid med.

Det er ut ifra de nummererte listene i søknaden vanskelig å se hvordan mange av samarbeidene sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet. Dette gjelder også flere av samarbeidene som er omtalt i vedlegget. Blant disse er det invitasjoner til deltagelse i nettverk, markedsførings-/annonseavtaler, avtaler om at skolen skal produsere artikler til tidsskrift mot annonseplass og avtale med TV2 om utvikling av programkonsept. Felles for mange av samarbeidene er at de ikke handler om utvikling av utdanningen og å sikre et relevant læringsutbytte, men om at skolen gis mulighet til synliggjøring av astrologi i samfunnet, næringslivet og media i inn- og utland.

Det er ikke lagt ved noen signerte avtaler med konkret innhold som skal sikre læringsutbyttets relevans. Mange av de omtalte avtalene kan ikke sies å være relevante for denne målsettingen. Samtidig finnes det dokumenter som beskriver deltagelse i nettverk og invitasjoner til nettverk, samt e-postutvekslinger med aktører i feltet. Disse har det vært nødvendig å få vurdert av sakkyndige. Tilbyder bør bare legge ved samarbeidsavtaler som er relevante for å sikre læringsutbyttets yrkesrelevans. Tilbyder bør bare legge ved reelle avtaler, i stedet for å legge ved invitasjoner til samarbeid.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- bare legge ved samarbeidsavtaler som er relevante for å sikre læringsutbyttets yrkesrelevans
- bare legge ved reelle avtaler, i stedet for å legge ved invitasjoner til samarbeid

2.1.3 Fagskolepoeng

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.
--

Vurdering

Utdanningene er oppgitt til å være henholdsvis 30, 60 og 90 fagskolepoeng.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.1.4 Arbeidsmengde for studentene

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.
--

Vurdering

Det totale antall arbeidstimer er i søknadene oppgitt å være

- 900 timer i *Grunnstudiet*, 30 fagskolepoeng
- 1650 timer i *Profesjonsstudiets del I*, 60 fagskolepoeng
- 2400 timer i *Profesjonsstudiets del II*, 90 fagskolepoeng

Dette er innenfor de rammene som er gitt i regelverket.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.2 Konklusjon etter innledende vurdering

Søknaden går videre til sakkyndig vurdering.

Tilbyder bør

- implementere bestemmelser om innpassing i reglementet
- presisere at studentrepresentanten må oppnevne en student med personlig vara til klagenemda
- bare legge ved samarbeidsavtaler som er relevante for å sikre læringsutbyttets yrkesrelevans
- bare legge ved reelle avtaler, i stedet for å legge ved invitasjoner til samarbeid

3 Sakkyndig vurdering av utdanningene

En sakkyndig komité bestående av to sakkyndige personer har gjort en faglig vurdering av utdanningene. Komitémedlemmene er på prinsipielt grunnlag uenige seg i mellom i vurderingen av utdanningene. Vurderingene fremstilles derfor separat i kapittel 3.1 og 3.2.

3.1 Sakkyndig vurdering av utdanningene – Claus Houlberg

3.1.1 Oppsummering

Faglige definisjoner

ASTROLOGI er et sprogfag. Faget astrologi handler om oversættelse af et oldtids-symbolsprog til moderne norsk. Sproget ejer en semiotik (symbollære), semantik (kombinatorik) og hermeneutik (tydningslære) ganske som andre sprogfag. Eksempelvis som det kinesiske tegnsprog, der er uden fonetik, samt som det hebræiske sprog, der som det astrologiske ejer flere lag af betydning.

HOROSKOP er en tegning. Den forestiller normalt solsystemet, set fra planeten Jorden (geocentrisk), dvs. set fra hvor vi er født og bor. Denne tegning kaldes radix. Der findes også andre tegninger, f.eks. set fra Solen (heliocentrisk). Tegningen er en astrologisk «tekst», der er ejendommelig ved at den er todimensional og at de enkelte symboler kun skrives én gang. Til gengæld aflæses symbolernes relationer med en ganske kompleks hermeneutik.

ASTROLOG er en fagperson, der har lært sprogfaget astrologi og kan aflæse en horoskoptegning. Der findes i dag flere astrologiske specialer, hvorfor man må præcisere kompetencen for den enkelte astrolog samt for en aktuell uddannelse til astrolog.

Søknaden må avvises i sin nåværende form

NOKUT prioriterer dels den faglige og dels den pædagogiske side af en ansøgning. Der er her følgende vurderinger:

FAGLIGT ligger Astrologiskolen Herkules endog meget højt med klare akademiske ambitioner. Spørgsmålet er derfor, om ansøgningen fagligt set burde have ligget et trin højere, dvs. sigte mod højskoleniveau.

PÆDAGOGISK har ansøgningen svære problemer:

1. Da 80 % af læringen angives som teoretisk, er der slet ikke afsat tid nok til praktisk træning i løbet af den tid uddannelsesstilbudet varer.
2. Det faglige stof er af et omfang i både dybde og bredde, at der for størsteparten kun vil være tid til berøring af emnerne, men slet ikke til at gå i dybden. Der savnes tydelig angivelse af, hvilke emner der udgør den kerne, som uddannelsesstilbudet vælger at behandle i dybden.
3. Der savnes en betydeligt klarere differentiering af de tre trin i uddannelsesstilbudet. Teknisk set skelnes normalt mellem to trin: et grundtrin med radix og et avanceret trin med prognose, synastri og korrektion. Disse to trin kan for så vidt gerne rumme alle tre

- eksistensielle lag, dvs. både konkret, psykologisk og esoterisk, men trinnene bør ikke blandes sammen af hensyn til de studerendes faglige forståelsesproces og dygtiggjørelse.
4. Stofmængden er ikke realistisk i forhold til den afsatte tid. Stofmængden bør reduceres og fokuseres til fagskoleniveau med klart henblik på de studerendes dygtiggjørelse som fagpersoner, dvs. deres erhvervskompetence.
 5. Der savnes overhovedet et klarere fokus på de studerendes ekspertise, dvs. hvad den studerende kan udføre efter endt fagskoleforløb, samt hvilke erhvervsmuligheder der findes.
 6. Et særligt problem udgøres af målgruppen, som lovpligtigt for en fagskole er for alle personer over 19 år, mens målgruppen for Astrologiskolen Herkules normalt vil være for personer over 30 år. Der savnes angivelse af, hvordan man møder de unge mennesker, og hvordan de vil kunne gennemføre uddannelsesstilbudet med udbytte.

Der må foretages omfattende omstrukturering og ændring i uddannelsesstilbudet for at rette op på nævnte mangler. Derfor har det ikke været hensigtsmæssigt at gennemgå konkrete må- og bør-punkter ved hvert enkelt krav.

3.1.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

Opptak

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering og konklusjon

Der er ingen formelle opptakskrav ud over almindelig skolegang. Siden der må omfattende ændringer til i læringsudbyttet og i uddannelsens pædagogiske opbygning giver det ikke mening at vurdere opptakskrav til uddannelsen i den foreliggende udformning.

Samarbeid med yrkesfeltet

- (2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering og konklusjon

Professionsstudiets del II er i alt væsentligt presenteret som et teoretisk, bogligt studium. Denne synsvinkel præger også de angivne erhvervs- og praksismuligheder, hvilket ligger i tråd med uddannelsens manglende fokus på praktisk erhvervskompetence. Der savnes konkrete anvisninger på erhvervsmuligheder og erhvervskontakter. Som generel betragtning kan det anføres, at præcis dette felt i mange år har været en achilleshæl ved de nordiske uddannelser i astrologi. Heldigvis ses en betydelig bedring på feltet i disse år.

Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstille kravene i disse.

Utdannelsen reguleres hverken af standarder eller aftaler.

Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Utdannelsen rummer ikke praksis, hvorfor kravet ikke er vurderet.

Arbeidsmengde for studentene

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.

Vurdering og konklusjon

Jfr. «Studiehåndbog & Studieplan» for Astrologiskolen Herkules, så er undervisningen udformet som weekends, dvs. lørdage og søndage, med samlet 11 timers undervisning for de to dage (frokoster er fraregnet).

Grundstudiet består af modulerne 1-7, dvs. 7 grundmoduler (weekends) i alt på 1. skoleår, samt modulerne 8-14, dvs. 7 avancerede moduler (weekends) på 2. skoleår. Hvilket giver 154 timers lærerstyret undervisning på de første to år. Der er en del lærebøger og andet læsestof, men intet timetal for hjemmestudium. Der afholdes skriftlig og mundtlig eksamen i tillæg efter afslutning af Grundstudiet.

Professionsstudiets 1. del består af modulerne 15-21 på 3. skoleår, dvs. 7 esoteriske moduler (weekends), hvilket giver 77 timers lærerstyret undervisning. Omfattende litteraturliste, men intet timetal for hjemmestudium. Der afholdes skriftlig og mundtlig eksamen i tillæg efter afslutning af professionsstudiets 1.del.

Professionsstudiets 2.del består af modulerne 22-26 på 4. skoleår, dvs. 4 avanceret esoteriske moduler, hvilket giver 44 timers lærerstyret undervisning. Omfattende litteraturliste, men intet timetal for hjemmestudium. Der afholdes skriftlig og mundtlig eksamen i tillæg efter afslutning af professionsstudiets 2. del

Der savnes timetal på de studerendes arbejde uden for den lærerstyrede del af undervisningen. Omfanget på uddannelsen er ikke beskrevet godt nok. Professionsstudiets del II er reelt beskrevet med mindre end 750 timers undervisning, og vil derfor falde uden for, hvad der søges godkendelse til.

3.1.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

NOKUT gjennomfører i 2014 et forsøk hvor vi deler opp den sakkyndige vurderingen av en godkjenningssøknad i to. I den første delen vurderer et sakkyndigpanel om læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) i den aktuelle søknaden er utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og konkluderer med om søknaden er egnet for videre sakkyndig behandling.

Teksten i 3.1.3.1 er sakkyndigpanelets vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for panelets vurderinger.

Sakkyndigpanelets vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Nivået er mulig å kjenne igjen fra de generelle beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR.

Læringsutbyttebeskrivelsene i Astrologiskolen Herkules Grunnstudiet, Profesjonsstudiets del I og Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiets del II må sees i sammenheng, da LUB for disse tre utdanningene er svært like på tross av at de spenner fra Fagskole 1 til Fagskole 2. I de to andre utdanningene er hele læringsutbyttet fra Astrologiskolen Herkules Grunnstudiet tatt med. Ett punkt er lagt til under *kunnskaper*, og ordet tiltak er fjernet fra et punkt under *ferdigheter* i Profesjonsstudiets del I. I Profesjonsstudiet del II er ytterligere noen få punkter er lagt til. Siden det er identiske tekster i nesten alle deskriptorene for de tre utdanningene er det ikke mulig å vurdere om alle deskriptorene er på riktig nivå.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil:

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikk enn de generelle beskrivelsene i NKR. Beskrivelsen bærer preg av å være en kopi av de generelle beskrivelsene, men det faglige tillegget virker gjennomtenkt, og det er tydelig hva studentene lærer i utdanningen. Det er også en tydelig sammenheng mellom kunnskaper og ferdigheter. En del av deskriptorene har så spesifikt innhold at det kan se ut til å være vanskelig å gjøre mindre endringer i utdanningen uten å måtte endre læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen kommuniserer godt med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsene er egnet for videre sakkyndig vurdering.

Læringsutbyttebeskrivelsene for Astrologiskolen Herkules Grunnstudiet, Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiets del I og Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiets del II må sees i sammenheng, da læringsutbyttebeskrivelsene for disse tre utdanningene er svært like på tross av at de spenner fra Fagskole 1 til Fagskole 2. I de to andre utdanningene er hele læringsutbyttet fra Astrologiskolen Herkules Grunnstudiet tatt med, og bare noen få punkter er lagt til frem til Astrologiskolen Herkules Profesjonsstudiets del II. Siden det er identiske tekster i nesten alle deskriptorene for de tre utdanningene er det ikke mulig å vurdere om alle deskriptorene er på riktig nivå. Vi ber sakkyndige vurdere om de få kulepunktene som er lagt til på profesjonsstudiets del I og del II er så store at nivåforskjellen tilsvarer henholdsvis 30 og 60 fagskolepoeng.

Sakkyndige Houlbergs vurdering og konklusjon

Astrologiskolen Herkules giver i sin ansøgning et omfattende billede af den teoretiske side af tilbuddet, og angiver selv at 80% af uddannelsen er teoretisk. Der er derfor næppe tvivl om, at de studerende ved vældig meget om astrologi efter endt uddannelse og alt rigeligt til fagskole-niveau.

Problemet er, om de også har tilstrækkelig erhvervskunnen. Da faget astrologi i praksis er meget afhængigt af praktisk træning i det oversættelsesarbejde, som faget reelt handler om, ville f.eks. en 50-50 fordeling være mere at foretrække.

Uddannelsen savner angivelse af træning i horoskoptydning, hvorfor den ikke umiddelbart kan ses at give de studerende tilstrækkelig erhvervskompetence.

3.1.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering og konklusjon

Astrologiskolen Herkules er i sig selv et glimrende navn og ligner intet andet i Norden. Dels fortæller «astrologiskolen», hvad uddannelsen handler om. Dels fortæller «Herkules» om tilbuddet af et esoterisk niveau i uddannelsen, idet oldtidens sagnsyklus om Herkules (Herakles) handler om den dybere betydning af Dyrekredsens tolv tegn.

Utdanningens innhold

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

Vurdering og konklusjon

Utdannelsen har alt for omfattende teoretisk pensum til en fagskole og tilsvarende angivet alt for lidt trening i horoskoptydning samt fokus på hvad de studerende rent konkret kan erhvervsmæssigt efter endt uddannelse.

Pensummæssigt ville det være tilstrækkeligt at koncentrere sig om tyding af radix og undlade de avancerede discipliner. Man kan sige, at dette tiltag ville reducere det teoretiske pensum til omkring en tredjedel. Den indvundne plads i studieplanen kunne med fordel anvendes på træning i tyding, gerne med klienttræning i tilgift og med undervisning i firmadrift.

Overhovedet savnes, at uddannelsen stiger ned fra de olympiske tinder og målretter sig håndværksmæssigt med fokus på deltagernes erhvervsmuligheder.

Utdanningens emner

(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering og konklusjon

Utdannelsen inndrager til overflod alle relevante emner i sit teoretiske pensum, men glemmer, at en fagskole i alt væsentligt handler om håndværk.

Der savnes derfor praktisk træning i tyding. Gerne i et vist omfang at arbejde med udefra kommende klient, som eksempelvis tandlægehøjskolen benytter sig af.

Dertil savnes fuldstændig disciplinen firmadrift (klinikdrift), dvs. hvad er de praktiske og psykologiske aspekter af at slå sig ned som selvstændig astrolog. Selvstændig praktiserende er eneste erhvervsmæssige udsigt, der kan læses ud af udbyders materiale, hvorfor disciplinen selvsagt er af afgørende betydning. Disciplinen vil som i andre professioner kræve en hel weekends undervisning.

Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering og konklusjon

Virker umiddelbart fornuftig i sin oppbygning med de ovenfor påpegede mangler.

Hvis hensigten er at starte en fagskole må uddannelsen omlægges til målrettet at sigte på erhvervskompetence. Det betyder, at horoskoptydning i langt højere grad anskues som et håndværk, fremfor som en teoretisk disciplin.

3.1.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

Det pedagogiske opplegget

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering og konklusjon

Må drastisk ændres i tråd med de øvrige vurderinger, således at erhvervskompetencen kommer i forgrunden.

Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering og konklusjon

Undervisningsformer og læringsaktiviteter virker tilpasset en overvejende teoretisk utdanning, men må omformes, så de passer til en erhvervsorientert utdanning.

Udbyder trenger til en ny undervisningskultur for denne type utdanning (fagskole).

3.1.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering og konklusjon

Undervisningspersonalets sammensetning og kompetence virker tilfredsstillende, idet alle har både teoretisk og praktisk baggrund og besetter de nødvendige stillinger hos udbyder.

Praksisveiledere

(2) For uddannelser med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering og konklusjon

Siden uddannelsen ikke inneholder praksis er dette ikke relevant. Som generell betragtning kan det anføres, at praksisveiledere har været et stort set ukendt begreb ved de astrologiske uddannelser i Norden. Årsagen er formentlig, at der endnu er meget få astrologer, der kan leve af deres erhverv. Et område, som i disse år synes i klar bedring dog.

Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering og konklusjon

Umiddelbart er undervisningspersonalets størrelse og stabilitet tilfredsstillende til den type skole, der ansøges om. Dog vil et større ettertrykk på praktisk rettet undervisning formentlig give ændringer på dette område.

Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering og konklusjon

Den fagligt ansvarlige er en fuldt kompetent astrolog med årelang erfaring og vil være betryggende garant for uddannelsens kvalitet.

Som ansøgt er udbyders stab og miljø fuld forsvarligt, men dersom anbefalingene ovenfor om at lægge større vægt på erhvervskompetence følges, da vil der formentlig skulle foregå nogle justeringer, som det ikke gavner at gisne om her.

3.1.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering og konklusjon

Som ansøgningen er fremlagt, vil de i udbyders «Studiehåndbog & Studieplan» fremlagte eksamener være fuldt dækkende og tilstrækkelige. Dersom anbefalingene ovenfor følges vil der formentlig skulle lægges endnu større vægt på de praktiske færdigheder i tydingen.

Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering og konklusjon

Der anvendes alene praktiserende astrologer som censorer, hvorfor de er kompetente til at vurdere deltagerens viden og kunnen på fagskole-niveau.

3.1.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering og konklusjon

Umiddelbart skønnes både de analoge og digitale informasjonstjenester for litteratur, tidsskrifter, avmidler osv. at være fuldt på høyde med dagens forventninger.

Lokaler skønnes tilstrækkelige, idet de lejes til formålet, afpasset efter antallet af studerende.

3.1.9 Houlbergs konklusjon

Utdanningen anbefales ikke godkjent. Tilbyder må gjøre omfattende utbedringer i utdanningen.

3.2 Sakkyndig vurdering av utdanningene – Frode Svartdal

Astrologien har en lang historie, og også en felles historie med vitenskap (spesielt astronomi på 1500-1600-tallet), men dette fellesskapet har opphørt for lang tid siden. I dag er det bred enighet om at astrologi ikke er et vitenskapelig fag. De antakelser astrologien gjør om virkningsmekanismer – eksempelvis «at energiene på jorden følger de samme syklusene som energibevegelsene i resten av universet» (<http://www.astrologiskforening.no/hvaer.html>) – er ikke forenlig med etablert kunnskap og vitenskapelig tenkning. Mange ser astrologi som det prototypiske eksempel på en pseudovitenskapelig lære (Hines, 1988): Den antas å handle om virkeligheten, men formulerer antakelser på en uvitenskapelig, upresis, overdreven eller selvmotsigende måte. Grunnleggende antakelser i systemet er ikke plausible eller testbare, og testbare påstander mangler støtte. Kritikk utenfra anses som irrelevant eller misforstått. I 1975 publiserte 185 ledende forskere, inkludert 19 nobelprisvinnere, et manifest der

de advarte mot enhver form for anerkjennelse av astrologien (Bok, Jerome & Kurtz, 1975). Forskere som har vurdert astrologien (Carlson, 1985; Crowe, 1990; Dean & Kelly, 2003; Dean & Mather, 1977; Hines, 1988; Kelly, 1997) er negative: Astrologi har intet vitenskapelig belegg.

Når tilbyder har søkt om godkjenning av utdanningen i fagskolekonteksten, ligger det kanskje en forventning om at søknaden skal vurderes ut fra mer praktiske kriterier enn om den hadde vært fremmet som høgskole-/ universitetsfag, der vitenskapelige kriterier ville vært avgjørende. Man finner jo mange fagskoleutdanninger som ikke har et vitenskapelig grunnlag. Men det er forskjell mellom det at en fagskoleutdanning ikke har et vitenskapelig grunnlag (eks. sminkørutdanning, fotoutdanning) vs. at den har et grunnlag som vitenskapelig sett er uholdbart, slik tilfellet er med astrologien. Og ser man nærmere på astrologisk praksis, viser forskning også her en entydig negativ konklusjon. Astrologer mener selv at de kan si noe om personlighet eller andre forhold ved personer og hendelser ut fra horoskop. Forskningen har fokusert på ulike deler av astrologers antatte ferdigheter og kompetanse, så som matching av horoskop til personbeskrivelser, enighet mellom astrologer, intuisjon og egenvurdert sikkerhet i bedømmelser. Per 2003 fantes det mer enn 500 enkeltstudier (Dean & Kelly, 2003) som samlet (i en meta-analyse) viser at resultatet av astrologers praktiske ferdigheter er på linje med hva man skulle forvente ut fra ren gjetning. Studiene har involvert flere tusen deltakere og hundrevis av astrologer, mange av dem blant verdens beste og høyt vurdert av andre astrologer.

Hvis astrologer ikke kan utøve en praksis av tilfredsstillende kvalitet er det heller ikke mulig å tenke seg at de kan lære bort de ferdigheter astrologer påberoper seg. Når tilbyder søker et offentlig kvalitetsstempel gjennom NOKUT for en profesjonell utdanning i astrologi, må man derfor spørre om tilbyder faktisk selv tror at det er mulig å tilby en utdanning som tilfredsstillende vanlige kvalitetskriterier. Paradoksalt nok går tilbyder ikke inn på den etter hvert omfattende forskning som foreligger rundt astrologers evne til å utøve sitt fag slik de lover. Det er påfallende og ikke tilfredsstillende at en tilbyder som søker et offentlig kvalitetsstempel for en utdanning ikke forholder seg til forskning som direkte angår de praktiske ferdigheter og den kompetanse man ønsker å formidle til sine studenter.

En del av læringsutbyttene beskriver vanlige krav til yrkesutøvelse, for eksempel «kjennskap til kvalitetskrav i utøvelsen av astrologi», «forstår bransjen/yrkets betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv», «etisk grunnholdning/selvinnsikt og forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper i utøvelsen av astrologi» og «delta i diskusjoner om utvikling av god praksis, slik at god astrologisk praksis styrkes». Dette er gode intensjoner som gjelder for alle fag som ønsker samfunnsmessig aksept og kredibilitet. For fag som baserer seg på klient- og pasientrelasjoner er det spesielt viktig å ha aksept i samfunnet for den faglige virksomhet som utføres. Her har forskning avgjørende betydning. Faglig virksomhet skal, der det er relevant, ha grunnlag i dokumenterbar (forskningsbasert) kunnskap. Det faktum at nettopp astrologisk praksis har blitt vurdert i flere hundre enkeltstudier (se over) burde vært reflektert i pensum og/eller undervisningen innenfor dette studiet. Dette er ikke tilfelle, noe som må vurderes som en alvorlig svakhet. For å oppnå læringsutbyttene sitert over, kreves en bredde i pensumstoff og informasjon om faget i en bredere faglig og samfunnsmessig kontekst som faktisk adresserer relevant forskning. Innenfor astrologimiljøet finnes det slik forskningsaktivitet (se eksempelvis <http://www.astrology-research.net/rgcsa.htm>), og den kritiske forskningen nevnt over er kommentert av astrolog-vennlige eksperter på nettet (se <http://www.astrologer.com/tests/deantest.htm>) og i publikasjoner (Ertl, 2009). Ikke noe av dette reflekteres i pensum eller undervisning.

I søknaden vises det flere steder til egen pågående eller planlagte forskning for å dokumentere kvaliteten på studiet og/eller uteksaminerte kandidater. Det er vanskelig å vurdere disse planene fordi de er løst beskrevet og ikke forholder seg til eksisterende forskningsresultater. Det mest interessante spørsmålet i denne sammenheng er om og hvordan tilbyder tenker seg at det skal være mulig å endre det bilde mer enn 500 studier så langt har etablert. Er planene basert på kunnskap om at det store flertall av eksisterende studier har sviktende metode? Er eksisterende studier basert på praksis utøvd av astrologer uten tilstrekkelig kompetanse og ferdigheter? Er analysene av resultatene utført feil? Er bare negative studier blitt inkludert, mens det finnes studier med positive resultater som ikke er inkludert? Ingen av disse spørsmålene drøftes av tilbyder, men svarene på alle disse spørsmålene foreligger allerede: De negative konklusjoner om astrologers praksis har inkludert de (ytterst få) studier som taler i positiv retning for astrologien og har ellers ivaretatt relevante metodekrav. Alt dette betyr at tilbyders planer om egen forskning er basert på urealistisk grunnlag: Vi vet i dag mer enn nok om astrologisk praksis til å konkludere.

Tilbyder forsøker, både i studieplanen, i søknaden og på nettsiden, å gi inntrykk av stor faglig kredibilitet ved å nevne akademiske grader og titler på lærere, astrologiens relasjon til kjente filosofer og til naturvitenskap. Det er imidlertid i dag intet grunnlag for å assosiere astrologi som lære eller praksis med academia i vestlig kultur (Bok et al., 1975). Det er derfor nærliggende å anta at tilbyder bruker disse ytre tegnene som ledd i markedsføring og allmenn legitimering. Tilsvarende nevner tilbyder ulike subdisipliner innenfor astrologien, så som «medisinsk astrologi» og «psykologisk astrologi». Disse subdisiplinene har overhode ingen relasjon til medisin og psykologi. For utenforstående kan imidlertid slike merkelapper feilaktig gi inntrykk av faglighet, og på den måten fungere effektivt i markedsføring av astrologien.

Tilbyder presenterer et system for kvalitetssikring, der NOKUTs spesifisering av kvalitetskrav eksplisitt er inkludert (pkt. 1.2). Det systemet som skisseres for kvalitetssikring av utdanningen er ikke overbevisende. Som viktigste kvalitetsindikator vises det til «klientens opplevelse av kvalitet på tolkningen» som kriterium. Vi vet i dag mye om hvorfor systemer som astrologi appellerer til folk (Glick & Snyder, 1985; Lillquist & Lindeman, 1998; Snyder, 1985). En viktig mekanisme er den såkalte «bekreftelses-bias», som i denne sammenheng innebærer at den som spås fester seg ved informasjon som bekrefter det man synes passer, men overser informasjon som ikke passer. Forskning har også vist at intetsigende og generelle personlighetsbeskrivelser oppleves som treffende (Barnum-effekten), spesielt hvis man på forhånd tror at astrologi har noe for seg (French, Fowler, McCarthy & Peers, 1991; Glick, Gottesman & Jolton, 1989). I realiteten vil derfor et slikt kvalitetssikringssystem være selvbekreftende og uten særlig verdi.

En utdanning som dette, spesielt profesjonsdelen, bør inneholde stoff relatert til fagetiske elementer. Vi vet at astrologi, enten alene eller i kombinasjon med andre «alternative» tilnæringer, i økende grad tilbys kommersielt. Profesjonsdelen av utdanningen har nettopp dette formålet. Søknaden beskriver undervisning i økonomiske, administrative og praktiske sider ved slik virksomhet, men det faglige grunnlaget for den kommersielle virksomheten man tilbyr tas for gitt. Tilbyder har valgt å bagatellisere innvendinger mot astrologi som «skepsis» eller som svakheter i vurderinger andre har gjort av astrologisk praksis. I pkt. 5.4. i dokumentet om kvalitetssikring heter det:

Når det gjelder andre eksterne interessenter nevnt over, vil det være klare utfordringer med relevans, reliabilitet og validitet knyttet til deres vurderinger. Situasjonen er som regel at de har sysselsatt eller engasjert kun en enkelt astrolog og kun ved en eller få

anledninger. De har med andre ord begrenset erfaring med astrologer og mangler derfor sammenligningsgrunnlag. For det andre utgjør våre uteksaminerte astrologer fortsatt et klart mindretall av praktiserende astrologer, hvor flertallet fortsatt er selvlærte. Det betyr at de eksterne interessentene enn så lenge har liten eller ingen kjennskap til de som er utdannet hos oss. Dette vil forhåpentligvis endre seg med tiden. Antagelsen er at vår fagskole kan være med å styrke fagets renomme og bidrag i samfunnet.

I det lange løp vil et fags renomme og samfunnsmessig bidrag avhenge av at de tjenester faget tilbyr er kvalitetssikret. Hvis tilbyder har ambisjoner om å bli en seriøs aktør i et marked, slik tilfellet er her, reises samtidig et krav fra klienter og samfunnet for øvrig om kvalitetssikring og beskyttelse mot useriøse tjenester. Forskningen diskutert over innebærer at en ambisjon om styrking av fagets renomme og bidrag i samfunnet ikke er realistisk ut fra vanlige kvalitetskriterier, og det at tilbyder ikke forholder seg til forskning som viser hvorfor, er bekymringsfullt.

Dette reiser viktige etiske problemstillinger. Med økende aksept i samfunnet vil astrologer møte klienter som er i tvil om viktige valg, er i krise, er i en uoversiktlig livssituasjon eller på andre måter er sårbare og påvirkbare. Å tilby hjelp og veiledning i slike tilfeller medfører ansvar. Forskningen nevnt i det foregående har vist null-effekter av astrologi, noe som – av astrologer – kan tolkes slik at selv om astrologisk praksis kanskje ikke kan dokumenteres, så skader den heller ikke. Råd og veiledning tilbudt av astrologer kan likevel ha tre viktige konsekvenser: De kan hjelpe, de kan være uten betydning, eller de kan medføre skade eller være ulempe for personen. Ethiske betraktninger rundt dette mangler i søknaden. Økt kredibilitet rundt astrologifaget, som en offentlig godkjenning av dette studietilbudet ville medføre, ville forsterke dette problemet og reiser viktige etiske spørsmål som astrologimiljøet må ta inn over seg. Det er tross alt en viktig forskjell mellom underholdning (slik folk flest opplever horoskoper i aviser og ukeblader) og betalte tjenester overfor klienter som søker hjelp.

Avslutningsvis noen kommentarer rundt studieplanen. Førsteintrykket er at omfanget totalt sett, med 26 moduler, virker svært omfattende i fagskole-kontekst. Det er også vanskelig å se progresjon i læringsutbyttebeskrivelsene fra grunnstudiet og videre i profesjon I og II. Studieplanen er også nokså egosentrisk i sin utforming. En rekke læringsutbytter er knyttet til astrologi-interne begreper og gir utvilsomt mening innenfor systemet. Slik vil det være i alle fag, men et overordnet krav er likevel at den kunnskapen læringsutbyttene er knyttet til har forankring i et kunnskapssystem som har bredere anerkjennelse. Dette er et standard krav i alle profesjoner og yrker. Astrologien mangler denne bredere anerkjennelsen. Dette betyr at astrologi-interne læringsutbytter, for eksempel å ha «kunnskap om tegn, planeter, hus, aspekter, transitter og horoskoptolkning», nok gir god mening for en kyndig astrolog. Men på et mer overordnet plan nivå er læringsutbyttene og kriterier for om de er oppnådd mer usikkert; spørsmålet er om bruk av disse begrepene i det hele tatt gir mening. Her har tilbyder lagt ensidig vekt på astrologi-interne kilder og sjargong og har ikke forholdt seg til den anselige litteratur som vurderer astrologi som lære til å være pseudovitenskapelig og uten legitimt grunnlag.

3.2.1 Svartdals konklusjon

Det er forskjell mellom det at en fagskoleutdanning ikke har et vitenskapelig grunnlag (eks. sminkørutdanning, fotoutdanning) vs. at den har et grunnlag som vitenskapelig sett er uholdbart. Faglig virksomhet må, der det er relevant, ha grunnlag i dokumenterbar kunnskap.

Det er vel dokumentert at læringsutbyttebeskrivelsene, slik de er beskrevet i utdanningene Astrologiskolen Herkules søker godkjenning for, ikke kan oppnås. Siden hensikten med å vurdere de fleste andre sidene ved søknadene angår om de leder frem til det overordnede læringsutbyttet eller ikke, gir det derfor ikke mening å gå ytterligere i detalj i vurderingen av søknadens enkeltdeler.

4 Tilvarsrunde

NOKUT mottok 2. juli 2014 tilbakemelding fra søkeren på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport.

Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

I oversendelsen av de sakkyndiges vurdering presiserte vi at tilbyder i tilsvaret har mulighet til å kommentere feil, mangler eller misforståelser i de sakkyndiges vurdering, og at vi også kan godta mindre justeringer i forhold til den opprinnelige søknaden. Vi understreket at vi ikke vil godta endringer som vi oppfatter som omfattende.

NOKUTs vurdering er at tilbyder med tilsvaret har gjort omfattende endringer i utdanningen. Vi har derfor ikke bedt de sakkyndige gjøre en ny vurdering av det faglige innholdet, men vi har gitt dem anledning til å kommentere tilbyders påstander om feil, mangler eller misforståelser i den sakkyndige vurderingen.

Tilbyder har gitt ulike tilbakemeldinger til de to sakkyndige, og de sakkyndige har fått kommentere tilbakemeldingene hver for seg.

4.1 Søkerens tilbakemelding, med sakkyndiges kommentarer

4.1.1 Tilsvaret fra tilbyder på Houlbergs vurdering, med kommentarer

Sakkyndig Claus Houlberg anfører:

1. Han mener skolen faglig sett ligger meget høyt og spør om høyskolenivå ville passet bedre.
2. Han etterlyser mer praktisk tolkning, gjerne med eksterne klienter og mindre teori.
3. Han etterlyser mer informasjon om yrkesmuligheter og det å drive egen bedrift.
4. Han etterlyser klarere skille mellom de ulike trinn på studiet og presisering av innhold.

Innledningsvis vil vi minne om at vi har 13 års erfaring med drift av skolens mange avdelinger. Vi har flere hundre evalueringer fra studenter og fra en lang rekke kompetente lærere. Som det tydelig framgår på skolens hjemmeside og i kvalitets- og årsrapporten for 2013 så scores det *veldig høyt nettopp på de forhold* Houlberg mener er problematiske. For det andre vil vi nevne at vårt pedagogiske utvalg består av fire personer, tre med doktorgrad og formell pedagogisk utdanning på høyskolenivå. Professor Schei har det overordnede ansvar. Av disse har flere mer enn 20 års erfaring med undervisning, pedagogikk og praksis på *alle* nivåer innen både astrologi og akademia. Veldig mange *nybegynnerkurs* i astrologi er gjennomført.

1. Vi tror ikke Høyskolenivå, slik Houlberg foreslår, vil være riktig pr. i dag. Vi er f.eks. kjent med at NOKUT har spurt departementet om å heve nedre grense på studiepoeng. For *høyskole-kandidat* kan dette da eventuelt bli 120 poeng. Vi har søkt om 30, 60 og 90. NOKUT har også en relativt streng fortolkning av Universitets- og høyskolelovens krav om at *all* utdanning her skal være FoU-basert.

2. Houlberg skriver på to steder at; «tilbyder selv angiver 80 % av utdannelsen som teoretisk.» Dette er helt feil. Det eneste stedet vi refererer til 80 % teori er i sensur av diplomoppgaven etter Grunnstudiet. Denne utgjør for øvrig kun en av tre elementer i eksamens-ordningen. Det fremgår klart

i studie-guiden at vi *i de fleste moduler* bruker mye tid på praktisk tolkning. Denne kombinasjon og sammen-fletting av teori og praktisk tolkning blir for øvrig meget godt evaluert av både studenter og lærere, jfr. årsrapportene.

Houlberg skriver videre på flere steder at; «det ikke er oppgitt timetall for hjemmestudium» og at «det savnes timetall på de studerendes arbeide utenfor den lærerstyrede del av undervisningen. Omfanget på uddannelsen er ikke beskrevet godt nok.» Vi stiller oss undrende til dette, *når det rent faktisk er detaljert beskrevet*, nettopp under avsnittet om pedagogikk. Her kommer det også tydelig frem at de lærerstyrte kollokviene utgjør en helt vesentlig del av undervisningen. I disse er det *primært praktisk øvelse i tolkning*, også med eksterne klienter. Når dette faktum tas med i beregningen så er fordelingen teori/øvelse *ikke* så skjev som Houlberg antyder. Dette understrekes av at flere av våre studenter har vunnet tolknings-konkurranser i fagtidsskrifter.

Grunnstudiet: Vi ønsker imidlertid å følge alle de råd Houlberg gir. Mer presist så velger vi derfor bort all teoretisk opplæring i manuell utregning, all teori om astrokart og esoterisk astrologi. Dette erstattes med ytterligere øvelse i tolkning. Vi velger også helt bort all teori om Horary og erstatter dette med undervisning i det å drive selvstendig nærings-virksomhet som astrolog. Vi toner også ned det teoretiske innhold i alle moduler og vektter opp øvelse i tolkning. Nå med enda flere personer invitert utenfra, slik Houlberg foreslår. Vi har endret innholdet i diplomoppgaven fra å være en åpen oppgave hvor tolkning var en av flere muligheter, til nå å være en *ren tolknings-oppgave*, slik det også er på Profesjonsstudiets 1. del. Studentene bruker mye tid og krefter på disse tolknings-oppgavene. Vi har også utvidet eksamens-kravet fra to til fem personer som skal *tolkes ved personlig fram møte*. Resultatet av disse grep vil være vesentlig mindre teori og en klar styrking av praktiske tolknings-ferdigheter. Det blir nå langt mer tid til praktisering av gjenværende teori. 7 av 14 moduler på Grunnstudiet vil da i all hovedsak være rene tolkningsmoduler. Dvs. 50 prosent, slik Houlberg foreslår.

Profesjonsstudiet: Her er det flere forhold som må veies mot hverandre, noe som kompliserer tilpasningen til de råd Houlberg gir. Uten god teoretisk kunnskap vil nødvendigvis de tolkninger som gjøres av studentene bli mangelfulle. Houlberg mener imidlertid at utdannelsen har «for omfattende teoretisk pensum» og at dette bør reduseres til fordel for praktisk tolkning. Her vil vi minne om at anbefalt litteratur ikke inngår i pensum. Den er rettleidende, som faglig kontekst. Utover skolens forelesningsfoiler og MP3 lydbøker med opptak av undervisningen, består *obligatorisk teoretisk pensum av kun 3 bøker*, på til sammen ca. 1350 sider, jfr. studieplanen. I løpet av *fire studieår* er dette godt innenfor det en kan inkludere på en fagskole. Det faglige nivå, bredde og dybde på pensumbøkene er godt tilpasset Grunnstudiet. Når det gjelder pensum på Profesjonsstudiet, så har vi lagt opp til kun *en* bok som finnes i dansk og svensk oversettelse. Alle med interesse for esoterisk astrologi regner denne som *primær kildelitteratur*. Den er faglig utfordrende og vi har derfor inkludert supplerende og/eller alternativ pensumlitteratur som er *langt lettere tilgjengelig* i sin formidling og språkdrakt. Vi vil også understreke at pensum på Profesjonsstudiet *utdyper sentrale emner* fra Grunnstudiet, som f.eks. tegn, planeter og aspekter. Fra sommeren 2014 har skolen for øvrig også tilgang på et privat bibliotek med 500 astrologibøker.

Houlberg mener videre at «de avanserede disipliner bør *utgå* og erstattes med praktisk tydning.» Han har rett i at deler av pensum på Profesjonsstudiet er utfordrende, særlig på 2. del. Ser vi nøyerer etter på hva som kreves iht. NKR 5.2 versus 5.1 så er det imidlertid klart presisert at nettopp betoning av *teorier og modeller* utgjør en *avgjørende nivå-forskjell*. Dette gjenspeiles i flere fagskole-poeng. Slik

vi forstår 5.2 så kan ikke sentrale teorier og modeller der *helt utgå* til fordel for praksis, slik Houlberg foreslår. Vi ber NOKUT adressere dette.

Her vil vi også gjøre oppmerksom på at det i Danmark er et *særlig viktig skille* mellom Erhvervsfaglige uddannelser (NQF nivå 4) og Erhvervs-*akademi*-uddannelser (NQF nivå 5). *Både* Grunnstudiet og Profesjonsstudiet ved Astrologiskolen Herkules *skal* m.a.o. tilsvare *nivået* på de danske erhvervs*akademi*-uddannelser, (f.eks. Finans-økonom og Miljø-teknolog). Vi håper Houlberg er godt kjent med dette, samt med de strenge krav og skillelinjer i NKR/NQF, vi må rette oss etter. Selv om norsk og dansk er relativt like språk, så kan misforståelser oppstå. Jfr. også Fagskoletilsynsforordningen paragraf 2-3 punkt 1d.

Når dette er sagt så skal vi selvfølgelig tilpasse oss de råd Houlberg gir. Mer presist så velger vi helt bort all avansert teori om *triangler, intuisjon, konstellasjoner og den egoiske lotus*. Samtlige 4 moduler er nå erstattet med praktisk øvelse i tolkning. Vi toner betydelig ned det teoretiske innhold i de andre modulene og vektet opp øvelse i tolkning. Vi inviterer inn flere personer utenfra som tolkes i klassen. På 1. del av Profesjons-studiet utvides eksamens-kravet fra fem til ti personer som skal tolkes ved personlig fram møte. På 2. del er eksamenskravet 20 personer. Resultatet av disse grep vil være en *vesentlig* reduksjon av det teoretiske pensum og *klar styrking* av praktiske tolknings-ferdigheter. Det blir nå langt mer tid til fordypning i gjenværende teori. 6 av 12 moduler på Profesjonsstudiet vil da i all hovedsak være rene tolknings-moduler. Dvs. 50 prosent, slik Houlberg foreslår.

Det skal her nevnes at astrologers yrkespraksis ikke begrenser seg til horoskoptolkning av klienter, selv om dette er den primære aktivitet. Det er som det fremgår i skolens KS, flere arenaer. Kurs- og utdannings-sektoren, med Folkeuniversitetet, astrologiskoler, egne foredrag, nybegynner-kurs, samt ukeblad og tidsskrifter, vil for noen være relevant. Dette understrekes av at flere vi har utdannet sitter med ansvar i ulike fag-tidsskrifter, har blitt invitert som forelesere på fagkonferanser og at vår skole har engasjert uteksaminerte studenter som gjestelærere på Grunnstudiet. Vi har derfor nyansert ordlyden i skolens målsetting slik at dette gjenspeiles også der: Vårt overordnede mål er å gi studentene grunn-leggende kunnskap om astrologi og ferdighet til å utøve selvstendig, yrkesrettet horoskop-tolkning *og annen astrologisk praksis*. Dette får konsekvenser for diskusjonen over. Balanse og vektning av teoretisk forståelse versus øvelse i tolkning kommer da i et nytt lys.

3. Vi har nå utvidet vår undervisning om *yrkesmuligheter og selvstendig nærings-virksomhet som astrolog* til en *hel modul*, slik Houlberg foreslår.

4. Houlberg skriver: Der savnes et klarere *fokus* på de studerendes *ekspertise*, dvs. hvad den studerende kan utføre etter endt fagskoleforløp, hvilke emner som utgør *kernen*, og en klarere *differentiering af de tre trin* i uddannelses-tilbudet. NOKUT på sin side hevder imidlertid at «det er tydelig hva studentene lærer i utdanningen læringsutbyttebeskrivelsene kommuniserer godt med yrkesfeltet og andre utdannings-institusjoner.» Vi stiller oss derfor undrende til Houlberg sitt syn, all den tid dette er *oversiktlig* oppsummert i avsnittet om læringsutbyttene. *Kan han ha oversett dette?* Vi vil også presisere at vårt pensum på Grunn-studiet er så å si identisk med det en finner på det store flertall av astrologiskoler og i fagets grunnbøker.

Houlberg skriver videre at; «det ofte skilles mellom to trinn: et grundtrin med radix og et avansert trin med prognose, synastri og korreksjon.» Dette samsvarer helt med våre trinn. Grunnstudiets 1. trinn/del handler nettopp om innholdet i fødselshoroskopet/radix, dvs. tegn, planter, hus, aspekter og tolkning av dette, eller m.a.o. *astrologiens ABC*, som vi kaller det. Grunnstudiets 2. trinn/del handler

nettopp om ulike prognose-*teknikker*; som direksjon, progresjon, parhoroskop, års-horoskop og mer avansert tolkning. Vi kaller dette for *astrologiske teknikker*. Når det gjelder Profesjonsstudiet fremgår det klart i studie-planene at vårt *fokus og spesialisering* er i *esoterisk astrologi og praktisk tolkning*. Med få unntak er modulene definert av pensum-bokens innhold og er derfor *nødvendigvis kjerne-emner*. Det gjelder tegn, planeter, tre herskere, tre kors, tre verdigheter, syv stråler, osv., slik det også er på hans egen skole. Vi har imidlertid nå gitt dette et enda tydeligere tilsnitt i den reviderte studieplan og håper det vil være oppklarende.

Studentenes evaluering av *egen arbeidsinnsats* er presentert i årsrapportene. På Grunnstudiet er snittet 7,5 timer i uken, korrigert for antall studenter ved lærestedene. Det gir ca. 370 timer i året, utenom klasse-undervisning, og stemmer godt overens med skolens egne stipuleringer. På Profesjonsstudiet er arbeids-mengden vesentlig større, grunnet flere eksamener og nå enda mer øvelse i praktisk tolkning. Lærerstyrt undervisning og klasseroms-tid er nå utvidet fra 10-1730, inkludert flere dobbel-timer. Det er for øvrig fem og ikke fire moduler i 4. studieår slik Houlberg skriver. Antall arbeidstimer og fordelingen av disse er således innenfor de rammer NOKUT gir.

Houlberg er bekymret for 19 år gamle studenter. Det er ikke helt uvanlig at selv 16 år gamle jenter leser mye astrologi. Vi har hatt flere unge studenter og deres *gjennomføringsprosent* tilsier på ingen måte at de sliter mer enn eldre studenter, tvert i mot. Vi tenker som så at når en 19 åring kan studere medisin, jus, økonomi, matematikk, ingeniør-fag, eller til elektriker og pilot, så kan de også studere astrologiens ABC. Vi har forøvrig *hensyntatt* denne bekymring ved å sette av *mer tid til veiledning og oppfølging* enn det en normalt finner ved andre læresteder.

Avslutningsvis skal det nevnes at det i Skandinavia finnes kun tre astrologiskoler med spesialisering innen esoterisk astrologi. Utover vår og Houlberg sin skole, finnes også den skole som ledes av H. Stavnsbjerg. Vi ba han om en uttalelse: «Efter at have læst Astrologiskolen Herkules kursusplan med opsummering af hele studiet og gennemgang af eksamenskravene, kan det anbefales at denne fagastrologiske uddannelse bliver eksamensberettiget.» Se <http://www.esoterisk-astrologi.dk/undervisning-diplom.php?l=en> Stavnsbjerg er for øvrig også sensor på den skole Claus Houlberg leder.

De tilpasninger vi nå har gjort innen enkelt-emner, for å komme de sakkyndige i møte, resulterer ikke i vesentlige endringer i det samlede læringsutbyttet. Vi avventer innarbeiding av disse på skolens hjemmeside til NOKUT har ferdigbehandlet søknaden. NOKUT sine bør punkter er nå på plass i reglementet.

Houlbergs kommentarer til tilsvaret

Først og fremmest er det glædeligt, at Astrologiskolen Herkules opfatter de sagkyndige kommentarer som vejledende råd til forbedring. Det er helt klart intentionen med dem.

1. Den sagkyndige vurdering sætter ikke spørsmålstegn ved skolens lærerkræfter og deres kompetencer. Hvorvidt undervisningen konkret kan møde kravene til andre niveauer, ligger uden for denne sagkyndige vurdering.
2. Beklaget om der er opstået en misforståelse. Forholdet mellem teori og praksis må i så fald tydeliggøres i skolens materiale, ligesom timeforbruget bør fremstå med større klarhed.
3. Godt.

4. NOKUT vil kommentere på læringsudbyttet.

Det vil være fint, om der bliver en mere tydelig oversigt over timeforbruget på modulerne, så ingen misforståelser er mulige. Disse forhold er jo vigtige ved en ansøgning. Beklager, om der er opstået en misforståelse på dette punkt.

4.1.2 Tilsvar fra tilbyder på Svartdals vurdering, med kommentarer

Sakkyndig Frode Svartdal anfører:

1. Astrologi har intet vitenskapelig belegg eller grunnlag.
2. Han etterlyser diskusjon og refleksjon rundt dette i skolens regi og hevder vi bagatelliserer innvendinger mot astrologi.
3. Profesjonsdelen bør inneholde stoff relatert til fagetiske elementer og læringsutbyttene bør forankres i et kunnskapssystem som har bredere anerkjennelse.

1. Vi er enig med Svartdal i at astrologi som fag *i vår tid* ikke er tilstrekkelig godt vitenskapelig dokumentert. Vi er de første til å beklage dette. Astrologi er i dag å betrakte som et symbolspråk og som tolkningskunst, godt forankret i en rekke kulturer over hele kloden, gjennom mange tusen år.

Svartdal unnlater imidlertid å kreditere den debatt og forskning som har vært gjort i astrologiens favør, som f.eks. det viktige arbeidet til Michel Gauquelin. Eysench og Nias (1987) beskriver på en detaljert måte det vitenskapelige spill som har foregått i kulissene for å underminere Gauquelin. Her finnes også en uhildet gjennomgang av mer enn 200 referanser som gir et helt annet bilde enn de 500 referansene Svartdal tar til inntekt for sitt syn. La oss kort nevne en av de aller mest kjente undersøkelsene, han selv refererer. Denne ble publisert i *Nature* i 1985 og var en dobbel blind test. Når den ble gått *nøye* etter i sømmene så ble det funnet en lang rekke svakheter og feil. Når disse lukes bort så er faktisk resultatene i astrologiens favør, med $p = .054$ med $ES = .15$, and $p = .037$ med $ES = .10$. Se www.theoryofastrology.com/carlson/carlson.htm, <http://astrologynewsservice.com/articles/support-for-astrology-from-the-carlson-double-blind-experiment/>, http://www.theoryofastrology.com/gauquelin/mars_effect.htm

Disse referanser er på ingen måte tilstrekkelig, men her er poenget kun å understreke at det finnes gode motargumenter som sår tvil om den *ensidige* fremstilling Svartdal gir. Svartdal synes også å glemme at vår vestlige vitenskap har sitt historiske fundament og arnested i antikken hvor Platon var helt sentral premiss-leverandør. Her går det tydelig frem at den *materialistiske* vitenskap er et speilbilde av Ideene og ånds-vitenskapen. *I Østen* har astrologi og annen metafysikk fortsatt høy anseelse. At dagens materialistiske vitenskap i liten grad inkluderer åndsvitenskap i sin tilnærming til kunnskap, betyr ikke at det vil være slik i fremtiden. Mange paradigmer er allerede kastet på båten. Historisk sett er det ikke veldig lenge siden det på universitetene ble lært bort at solen gikk rundt jorden og at lysets hastighet er konstant.

Astrologi utøves i dag primært som hobby. Oss bekjent er det kun en liten håndfull astrologer i Norge som er profesjonelle. Faget støttes ikke av akademiske fagmiljøer, ei heller med forskningsmidler. University of Wales Trinity Saint David er et hederlig unntak hvor det tilbys mastergrads-utdannelse i astrologi. www.uwtsd.ac.uk/ma-cultural-astronomy-astrology. I våre øyne kan en derfor ikke forvente at den forskning astrologer involverer seg i er tilstrekkelig godt tilrettelagt, ei heller at den praksis som utøves er lytefri. Hvem vil vel oppsøke en lege, som har det som hobby? Faget trenger med andre ord

å utvikle flere seriøse fagmiljøer, samt støtte fra offentlig godkjente utdannings-institusjoner. Disse utfordringer tar vi på alvor.

Vi har ikke noe sted i fagskoleloven eller NOKUT sitt regelverk funnet bestemmelser eller krav om at en fagskole skal ha et vitenskapelig fundament. Vi har heller ikke funnet noe som kan tolkes dithen at *hvis* det finnes vitenskap som strider mot en annen kulturell eller faglig tradisjon, så skal denne underkjennes, slik Svartdal mener. Som kjent har religion, alternativ behandling og materialistisk vitenskap ofte forskjellig ståsted og tilnærming til livsanskuelsen. Vi ser at NOKUT har godkjent fagskoler innen Menighets- og Misjonsarbeid, Kristen Tro og Tjeneste, Aromaterapi, Biopati, Soneterapi og Refleksologi. Det finnes mange natur-vitenskapelige studier som blankt avviser også disse fag, trossystemer, tradisjoner og praksis.

2. Det vi har funnet er en meget stram fortolkning og føring fra NOKUT sin side mht. hva som *ikke* skal være med på nivå 5 i NKR. Vi sitter med det klare inntrykk at skulle vi finne på å inkludere elementer fra nivå 6, så resulterer det i avslag på søknaden. Vi har derfor vaktet oss vel for å inkludere referanser til vitenskapelige publikasjoner og diskusjon når det gjelder vårt fag. Dette hører hjemme på nivå 6. Hvis NOKUT allikevel støtter Svartdal i at dette skal med i pensum, så inkluderer vi det mer enn gjerne. Vi er som lærerteam oppdatert på den forskning som foregår innen vårt fag og meget godt kjent med de motargumenter som finnes. Vår egen forskningsinnsats er for øvrig omtalt i skolens kvalitets- og årsrapport for 2013. Gjennom hele studiet påpekes det for studentene at astrologi i høy grad er erfarings-basert og uten tilstrekkelig støtte i bredt anlagte studier basert på natur-vitenskapelige metodekrav. Dette er nå synliggjort i studieplanen.

Svartdal siterer skolens KS pkt. 5.4 når han hevder vi bagatelliserer innvendinger mot astrologi. Her tar han grundig feil og velger i sitt lengre sitat sågar *bevisst å utelate* det som står i neste setning; «Vi er av den oppfatning at eksterne interessenters vurderinger er svært verdifulle på flere måter.» Når vi beskriver utfordringer med relevans, reliabilitet og validitet i vårt informasjons-tilfang fra eksterne interessenter, så fremgår det *meget klart og tydelig* at dette gjelder *alle* og ikke kun de som er skeptiske til vårt fag, slik han hevder. Dette velger Svartdal å *forvreng*. Vi stiller spørsmål ved hvorfor han gjør dette og henviser her til vår betenkning, i forbindelse med valg av sakkyndige, i mail til NOKUT den 31.03.

3. Vi er enig med Svartdal i at mer stoff om fagetiske emner bør inkluderes i undervisningen og dette er nå innarbeidet. Det skal kort nevnes at vi har forsøkt å begrense det teoretiske omfang, jfr. Houlberg sine innvendinger. Når det gjelder Svartdal sitt ønske om bedre forankring i et kunnskaps-system med bredere anerkjennelse, så er dette allerede på plass. Vi har som det tydelig fremgår i studie-planen en lang rekke temaer og litteratur-referanser godt forankret i både Antroposofi og Teosofi. Førstnevntes bidrag og betydning, ikke minst gjennom Norges største privatskole, burde være godt kjent også for Svartdal. Til slutt vil vi spørre NOKUT om ikke paragraf 2-3 pkt. 1c i Fagskoletilsynsforskriften her bør spille inn, i og med at Svartdal *helt* mangler relevant kunnskap og erfaring med astrologi.

Svartdals kommentarer til tilsvaret

Punkt 1 i tilsvaret:

Den situasjonen tilbyder her beskriver, er typisk når det foreligger mange enkeltrapper på et gitt område. I slike tilfeller må man forsøke å oppsummere helhetsbildet. Tidligere (eks. da Eysenck var aktiv; den nevnte boken er fra 1982) hadde man i hovedsak kvalitative vurderinger å bygge på, mens vi i dag har metaanalyse. Metaanalyser tillater mer objektive oppsummeringer av empiriske funn i en rekke enkeltartikler. I slike oppsummeringer vil det alltid være variasjon, slik at noen studier viser en positiv effekt, andre viser negativ effekt, mens atter andre viser null effekt. Meta-analysen integrerer slike ulike funn, og tar hensyn til antall deltakere i hver enkeltundersøkelse. Før metaanalysen gjennomføres screenes også enkeltrapper, slik at kun rapporter som tilfredsstillende definerte kvalitetskriterier inkluderes. Konklusjonen fra slike metaanalyser er negativ: Astrologisk praksis er nokså lik ren gjetning.

Diskusjonen av funnene i Nature-artikkelen fra 1985 er velkjente, og det finnes naturligvis også andre enkeltrapper som støtter en konklusjon om at astrologisk praksis kan ha noe for seg. Men slike analyser av enkeltrapper kan ikke rokke ved hovedkonklusjonen. Dette betyr også at den fremstilling tilbyder omtaler som ensidig faktisk rommer nyanser, men nyansene gir ikke rom for alternative konklusjoner. De effektstørrelser tilbyder viser til i Nature-artikkelen (.15 og .10) er for øvrig på det nivå øvrig forskning viser vedr. astrologisk praksis, nemlig nær ren gjetning og gir ikke mulighet til å utøve praktiske ferdigheter på individnivå. Gauquelin sin forskning var overveiende negativ til astrologisk praksis. Den effekten han er blitt berømt for («Gauquelin-effekten») er ytterst svak og utgjør ikke noe grunnlag for astrologisk praksis.

Når det gjelder det vitenskapssyn tilbyder nevner, er det neppe et relevant tema i denne sammenheng. Tilbyder ønsker å få offentlig kvalitetsstempel på en praktisk utdanning, og i vurderingen av denne må man legge til grunn tilgjengelig kunnskap om astrologisk praksis. Den utdanning University of Wales Trinity Saint David tilbyr er av en annen type, nemlig en «hybrid of history and anthropology», dvs. et universitetsstudium der videre karrierevei ikke er astrologisk praksis (se «Career opportunities» på nettsiden). Hadde tilbyder valgt samme strategi og presentert sitt astrologistudium som et studium av et kulturelt og historisk fenomen i universitetssammenheng, eksempelvis innenfor antropologi eller historie, ville dette vært potensielt interessant og mindre kontroversielt. Problemet oppstår når studiet presenteres som et praktisk fag der formålet er å utøve astrologisk praksis.

Tilbyder nevner så at astrologisk forskning ikke støttes verken økonomisk eller faglig, og at man trenger offentlig godkjente utdanningsinstitusjoner for å utvikle seriøse fagmiljøer. Tatt i betraktning den internasjonale forskning som allerede finnes rundt astrologisk praksis er en slik ambisjon urealistisk.

Punkt 2 i tilsvaret:

Hensikten her var ikke å forvrengte, men å påpeke at tilbyders respons på kritikk mot astrologi vurderes i en lokal kontekst der etablert internasjonal forskning ikke tillegges betydning. Denne forskningen tillater per i dag ingen annen konklusjon enn at astrologisk praksis er på nivå med gjetning. Ut fra både faglige og etiske vurderinger burde dette resultere i at man legger ned studietilbudet. Det nevnte avsnitt i vurderingen fokuserte på det etiske aspekt, og spesifikt på det forhold at samfunnsmessig aksept i bunn og grunn avhenger av de tjenester som tilbys er kvalitetssikret. «Kvalitetssikring» her viser ikke først og fremst til tilbyders system for kvalitetssikring

av studiet, men til kvalitetssikring av de ferdigheter astrologer påberoper seg. Sistnevnte er en forutsetning for det første.

4.2 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Utdanningene anbefales ikke godkjent.

5 NOKUTs avsluttende vurdering

De sakkyndige anbefaler begge at NOKUT ikke godkjenner de aktuelle astrologiutdanningene, men det ligger to ulike vurderinger til grunn. Konklusjonen er at søknadene om godkjenning avslås.

I tilsvaret peker tilbyder på det de mener er mangler eller misforståelser fra de sakkyndiges side. Den ene sakkyndige gir tilbyder rett på enkelte punkter, uten at det rokker ved konklusjonen.

Tilbyder setter spørsmålstegn ved den andre sakkyndiges kompetanse. Tilbyder har fått uttale seg om oppnevningen av de sakkyndige. De sakkyndige oppfyller kravene til habilitet og kompetanse jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige tilfredsstillter derfor NOKUTs krav (se vedlegg 1).

Sistnevnte sakkyndige reiser et prinsipielt spørsmål: Kan NOKUT godkjenne en utdanning der læringsutbyttet er uoppnåelig? Den sakkyndige har argumentert ut fra et syn på hva som kan anses som holdbart ut fra et vitenskapelig perspektiv. Det sentrale i tilbyders ankepunkter til dette er at det ikke er bestemmelser eller krav om at en fagskoleutdanning skal ha et vitenskapelig fundament.

Denne problemstillingen er ikke avgjørende for dette vedtaket, siden anbefalingene fra begge sakkyndige er at utdanningene ikke godkjennes.

6 Vedtak

NOKUT ved direktøren anser ikke at de faglige kravene er oppfylt for godkjenning av de stedbaserte utdanningene

- Astrologiskolen Herkules grunnstudiet, 30 fagskolepoeng
- Astrologiskolen Herkules profesjonsstudiets del I, 60 fagskolepoeng
- Astrologiskolen Herkules profesjonsstudiets del II, 90 fagskolepoeng

Vi avslår derfor søknaden.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1) (heretter NOKUT-forskriften)

7 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknader datert 11. februar 2014, NOKUTs saksnummer 14/100-1, 14/101-1 og 14/102-1
- tilsvaret datert 2. juli 2014, NOKUTs saksnummer 14/100-14, 14/101-14 og 14/102-14

Vedlegg 1

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søker oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

Psykoterapeut og astrolog Claus Houlberg, Astrologisk Akademi, København

Houlberg har praktisert som selvstendig psykoterapeut og astrolog siden 1987. Han har lang undervisningserfaring i både astrologi og psykoterapi ved Jupiterskolen, Institut for Psykoterapi i København og ved Skandinavisk Astrologiskole i København. Han har vært formann for Astrologiforeningen i Danmark, for Astrologisk Selskab og for Astrologisk Museum. Houlberg har drevet Astrologisk Akademi siden 2007, og har derigjennom erfaring fra drift av astrologiskole. Siden 1977 har Houlberg skrevet over 400 artikler og fem lærebøker om astrologi. Han er utdannet astrolog under Ferenc Szöllösi, har utdanning i esoterisk filosofi ved Ronald P. Beasley og er uteksaminert som psykoterapeut ved Psykoterapeutisk Institut i København.

Professor Frode Svartdal, UiT Norges arktiske universitet

Svartdal er professor i psykologi ved UiT Norges arktiske universitet og professor II ved Diakonhjemmet høgskole Rogaland. Hans forskningsinteresser er blant annet læringspsykologi, kognitiv psykologi og evaluering. Svartdal har et stort antall vitenskapelige publikasjoner. Han har arbeidet med studieplaner på alle utdanningsnivåer i psykologi ved UiT Norges arktiske universitet, og har bred erfaring fra veiledning, blant annet med en rekke mastergrads- og doktorgradsstudenter. Han har også erfaring som programsensor ved profesjonsstudiene i psykologi ved Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen. Svartdal er utdannet cand. psychol. fra Universitetet i Oslo og dr. philos. fra UiT Norges arktiske universitet.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige. Søker aksepterte NOKUTs forslag.

Vedlegg 2

Litteratur

- Bok, B. J. Jerome, L. E. & Kurtz, P. (1982). Objections to astrology: A statement by 186 leading scientists. I P. Grim. *Philosophy of Science and the Occult*. Albany: State University of New York Press. pp. 14–18.
- Carlson, S. (1985). A double-blind test of astrology. *Nature*, 318, 419-425.
- Crowe, R. C. (1990). Astrology and the scientific method. *Psychological Reports*, 67, 163-191.
- Dean, G. & Kelly, I. W. (2003). Is Astrology Relevant to Consciousness and Psi? *Journal of Consciousness Studies*, 10, No. 6–7, 2003, pp. 175–198.
- Dean, G.A. & Mather, Arthur (1977) *Recent Advances in Natal Astrology. A Critical Review 1900-1976*. Analogic, Subiaco, Australia.
- Ertel, Suitbert (2009) Appraisal of Shawn Carlson's renowned astrology tests. *Journal of Scientific Exploration*, 23, 125-137.
- French, C., Fowler, M., McCarthy, K. & Peers, D. (1991). Belief in astrology: Tests of the Barnum effect. *Skeptical Inquirer*, 15, 166–172.
- Glick, P., Gottesman, D., & Jolton, J. (1989). The fault is not in the stars: Susceptibility of sceptics and believers in astrology to the Barnum effect. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 15, 572-583.
- Glick, P., & Snyder, M. (1986 May/June). Self-fulfilling prophecy: The psychology of believing in astrology. *Humanist*, 50, 20-25.
- Hines, T. (1988). *Pseudoscience and the paranormal*. New York: Prometheus Books.
- Kelly, I.W. (1997). Modern astrology: A critique. *Psychological Reports*, 81, 1035–66.
- Lillquist, & Lindeman (1998). Belief in astrology as a strategy for self-verification and coping with negative life-events. *European Psychologist*, 3, No. 3, 202-208.
- Snyder, C.R. (1974). Why horoscopes are true: The effects of specificity on acceptance of astrological interpretations. *Journal of Clinical Psychology*, 30, 577-580.